

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА СВЕТИЯ СИНОД НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА ССХХ, БРОЙ 8

СОФИЯ, 1-15 АПРИЛ 2018 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

www.facebook.com/Synodalpress/

Чудото на Благодатния огън

Какво представлява чудото на Благодатния огън

Стр. 6

Теология

Искушенията на папа Франциск

Стр. 7

Гласът на св. отци

• Къде се е намирала Пресв. Богородица по време на Възкресението

Стр. 4-5

• Христос е новото Мирово и Миропомазанието

Стр. 3

Осмото Мироварене в БПЦ-Българска Патриаршия

Стр. 8

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

Патриаршеско и синодално Пасхално послание

Възлюбени в Господа чеда на светата ни Църква,

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

Със светлина в душите и сърцата, с истинска пасхална радост и благодарност към Небесата, поради изгряващата от гроба Светлина на живота, и тази година благоговейно посрещаме Възкресение Христово. Преклоняваме се пред дивния Божи Промисъл и пеем победната песен: „Христос възкръсна от мъртвите!“ И радостта ни е пълна, защото извира от непосредствената ни вяра в победилия смъртта наш Господ, Който „...възкръсна, както беше казал“ (Мат. 28:6). И Който претърпя унижения и страдания заради нас, като прие смърт – „и то смърт кръстна“ (Фил. 2:8), за да покрие извършеното някога престъпление, да ни освободи от робството на греха и смъртта и да ни дарува Своето спасение.

Възкръсналия Господ Исус Христос, Който порази смъртта в самото нейно царство, като разтрепери самия ад и изстреби тлението (Утринна на Велика събота), Който всепобедно възкръсна тридневен и въздигна „отгласно на Отца“ (Символ на вярата, 6) падналата някога човешка природа, и днес ние тържествено прославяме и изповядваме като наш Господ и Бог (Йоан. 20:28-29). Него славословим, Него възпяваме, заедно с небесното войнство и цялото творение, Него в единомислие изповядваме в химните и песнопенията на пасхалното богослужение и в съкровените молитви и благодарения, извиращи от нашите сърца. Него, Победителя на мрака и Източник на „незализващата Светлина“, и днес ние продължаваме да следваме и в Неговото име да се спасяваме, защото не познаваме на света „друго име, на човещи дадено, чрез което трябва да се спасим“ (Деян. 4:12).

Чрез Христовото славно Възкресение – както свидетелства божественният евангелист – „народът, който седеше в мрак, видя голяма светлина, и за онаия, които седяха в страна и сянка смъртна, изгря светлина“ (Мат. 4:16). Светлина, мир и спасение за всеки човек и за всички народи, във всички времена, които с вяра са приели и продължават да приемат Него – „истинската светлина“ (Йоан. 1:9). Който са познали в Него своя единичък истински Бог и Спасител и на които Той предостави възможността от чеда на греха и смъртта „да станат чеда Божии“ (Йоан. 1:12).

Затова в пресветлото утро на Пасха светият наш отец Йоан Златоуст тържествува и тържествувай-

ки, повелява: „Никой да не оплаква своята бедност, защото Царството небесно е отворено за всички! Никой да не плаче за своите грехове, защото от гроба на Спасителя изгря опрощение! Никой да не се бои от смъртта, защото Спасовата смърт ни освободи от нея!“ (Похвално слово за Пасха). И заедно с апостола пита:

Пасхалната нощ на площад „Св. Александър Невски“

„Де ти е, смърте, жилото? Де ти е, аде, победата?“ (1 Кор. 15:55). Защото какво друго е смъртта, освен откъсване от Източника на живота? Сега обаче, след Въплъщението на Божия Син и Неговото славно Възкресение – сега, когато „с нас е Бог“ (Ис. 8:10), с нас вече е и Самият Живот, и смъртта е вече обезсилена.

Братя и сестри,

Животът и вярата, които светата Църква изповядва и проповядва, и с които всички нейни верни живеят и се спасяват, са божествен дар за всички нас и за всеки човек; живот, който е „в изобилие“ (Йоан. 10:10), и вяра – която побеждава „света“ (1 Йоан. 5:4) и всичко онова, което е „от света“ (Йоан. 15:19) и не е угодно Богу. Вяра, чрез която вярно намираме пътя Господен – пътя към Небесата и към вечния живот в лоното на Отца. Защото с тази вяра, както свидетелства и апостолът, ние „ходим, а не с виждане...“ (2 Кор. 5:7), и с нея по благодат

Велика събота в храм „Св. Възкресение“, Йерусалим, 7 април 2018 г.

ставаме „синове Божии... в Христа Исуса“ (Гал. 3:26). Вяра, която някога, в дългите старозаветни столетия е била само очакване, но която сега, след Въплъщението, страданията и кръстната смърт, и особено след Възкресението и Възнесението на Божия Син, е вече реалност, в която и с която Църквата живее през вековете – подобно на кораб сред бурно море.

От нас зависи да пазим и следваме тази вяра, та с това и да се спасяваме чрез нея. В нас е „царството Божие“ (Лука. 17:21), по думите на нашия Господ и Спасител, и в наша власт е да живеем и да оделотворяваме тази наша спасителна православна вяра, и достойно да се възползваме от щедро предоставената ни от Христа, чрез Неговата преславна победа, възможност да бъдем истински „съграждани на светиите и свои на Бога“ (Еф. 2:19). В нея – в тази богодарувана ни вяра, отново ни утвърждава утрото при празния гроб, денят на светата Пасха, Празникът на празниците и Тържество на тържествата, както Църквата е наричала винаги Деня на преславното Христово Възкресение.

Нека Светлината, изгряваща в този ден от празния гроб, огрява винаги всички нас. Нека тя винаги съгрива сърцата ни и просветлява умовете ни, та водени от нея да вървим неизменно по стъпките Христови, следвайки завещания ни от Него образец, а с това да се удостоим и с вечния живот с Него –

На стр. 2

Патриаршеско и синодално Пасхално послание

От стр. 1

в Царството, пригответо нам „от създание мира“ (Мат. 25:34) – Царство на светлината, на божествената любов и всяка правда – Царството, което е „правда и мир и радост в Светаго Духа“ (Рим. 14:17).

Поздравяваме с Христовото Възкресение всички верни чеда на Православната ни църква, в Родината и далеч от нея, и все сърдечно благопожелаваме на всички светлината на Възкресението и радостта от Божията победа никога да не угасват в нашите сърца!

Благодатта и мирът на Възкръсналия от мъртвите Господ наш Иисус Христос да бъдат с всички нас!

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СВ. СИНОД

† НЕОФИТ

ПАТРИАРХ БЪЛГАРСКИ И МИТРОПОЛИТ СОФИЙСКИ

ЧЛЕНОВЕ НА СВ. СИНОД:

† Сливенски митрополит **ЙОАНИКИЙ**

† На САЩ, Канада и Австралия митрополит **ЙОСИФ**

† Великотърновски митрополит **ГРИГОРИЙ**

† Плевенски митрополит **ИГНАТИЙ**

† Ловчански митрополит **ГАВРИИЛ**

† Пловдивски митрополит **НИКОЛАЙ**

† Доростолски митрополит **АМВРОСИЙ**

† Западно- и Средноевропейски митрополит **АНТОНИЙ**

† Варненски и Великопреславски митрополит **ЙОАН**

† Неврокопски митрополит **СЕРАФИМ**

† Русенски митрополит **НАУМ**

† Старазагорски митрополит **КИПРИАН**

† Врачански митрополит **ГРИГОРИЙ**

† Видински митрополит **ДАНИИЛ**

ХРОНИКА От света

Посрещането на Благодатния огън на Божи гроб

На обяд на Велика събота, 7 април, в централното място за поклонение на всички християни – Божи гроб, Йерусалим, бе отслужено последованието по посрещането на Благодатния огън, съгласно установения богослужбен чин.

Негово Светейшество Йерусалимският патриарх Теофил излезе от Патриаршията в 12/13 ч. по стъпалата на катедралния храм „Св. Иаков, брат Господен“ и влезе в светия олтар на храма на Възкресението, посред изпълнената с поклонници църква от множество православни страни и други деноминации – арменци, копти, етиопци, сирийци, състени плътно едни до други под драконовските мерки на израелската полиция.

При влизането на светейшият патриарх в светия олтар на храма, пристъпиха и получиха благословия да вземат от Благодатния огън арменци, сирийци и копти.

Негово Светейшество, както и духовенството в богослужбено облачение, излязоха от св. олтар и с литийно шествие обиколиха три пъти св. Кувуклия с лампади

своите лица, очи, чела и ръце за осветение, прославяйки Бога.

Чинът по посрещането на Светата Светлина приключи и Светейшият възлезе към Патриаршията, където от своите ръце го предаде на делегацията на Гръцката православна църква, възглавена от митрополита на Лити и Рендина Йоан, както и на гръцката държава посредством Божигробския екзарх в Гърция, високопреподобния архимандрит о. Дамьянос.

Йерусалимска патриаршия
www.jp-newsgate.net

Благодатният огън в България

Сред поклонниците, присъстващи на вълнуващото събитие, беше и българска църковна делегация, водена от Западно- и Средноевропейския митрополит Антоний.

На 7 април в 19,30 ч. на летище „София“ кашна правителственият самолет, с който тази година Благодатният огън беше пренесен в България.

Свещеници от всички духовни епархии очакваха с нетърпение неговото пристигане, за да го разнесат по храмовете и да се осветят с него домовете и умовете на верните люде

в цялата страна. Тук бе и посланикът на Р Палестина д-р Ахмед ал Мадбух.

Благодатният огън бе посрещнат и от официални представители на Българската православна църква: Белоградчишки еп. Поликарп, Мелнишки еп. Герасим, архим. Василий, архим. Пахомий, прот. Николай Георгиев, протодякон Иван Петков и др. духовници, които придружиха Негово Високопреосвещенство митр. Антоний до синодния параклис „Св. цар Борис-Михаил“.

От там в 23,30 ч. с тържествено шествие Благо-

датният огън той бе внесен в ПКСХП „Св. Александър Невски“, където

престоюва през всички дни на Светлата седмица.

ЦВ

Пасхална св. Литургия в ПКСХП „Св. Александър Невски“

„Отминаха дните на скръбта и страданията, които и тази година, заедно с цялата Божия Църква, отново съпреживяваме с нашия Господ и Спасител по Неговия път към Голгота, кръстните мъки и тъмнината на хладния гроб. Нощта се превали и в душите и сърцата ни отново се възпява радостта, благовестена от Архангела в утрото на Пасха: „Няма Го тука, но възкръсна“ (Лука. 24:6)“, така Негово Светейшество патриарх Неофит поздрави стотиците православни християни, събрали се във и пред Патриаршеската катедрала.

Преди началото на празничната възкресна полунощница Благодатният огън, съзъл по чуден начин в Йерусалим, бе тържествено пренесен от Синодния параклис. Мелнишкият епископ Герасим в лития със столично духовенство го пренесоха в Патриаршеската катедрала за духовна радост и тържество, а и като свидетелство на Пасхалното чудо.

В полунощ, при настъпването на 8 април патриарх Неофит тържествено възвези Христовото Възкресение и прочете полагащото се евангелско четиво, което говори за радостта и удивлението на жените, отишли рано да помажат тялото на възкръсналия Спасител.

Светейшият патриарх се обърна към народа и с отеческо слово, в което каза: „Земя и небе ликуват и възгласят: „Ден на възкресение е. Пасха, Господня Пасха!“ (Ирмос на Песен 1 от Пасхалия канон). Ден на светлината и живота, на радостта и веселието – ден за тържество и ликуване. Ден, който Господ е сътворил, за „да се зарадваме и да се развеселим в него“ (Пс. 117:24). Ден, в който нямаме право да скърбим, защото сме обгърнати от всепобеждаващата Божия любов и трябва да забравим за всичко онова, що ни угнетява и помрачава живота ни, и, като разворим сърцата си докрай, на всички „да кажем: бра-

тим! и всичко да простим заради Възкресението“ (из Пасхалните стихирни). [...] В светлото утро на славната Христова победа над смъртта отечески поздравявам и приветствам всички вас, обични духовни чеда, в Родината и далеч от родния край, и молитвам, щото радостта поради Спасовото Възкресение всякога да съпътства вас, вашите домове и семейства, като съгрява в сърцата ви онзи мир, вяра и надежда, които Богочовекът, Господ наш Иисус Христос, съгрява в нашия свят със Своето божествено въчовечаване, които благовести на света със Своето учение и които утвърди чрез извършеното на Кръста наше изкупление и спасение“, завърши патриарх Неофит.

На Пасхалната богослужба в съслужение с него бяха Мелнишки епископ Герасим – главен секретар на Св. Синод, Белоградчишки епископ Поликарп – викарий на Софийския митрополит, ар-

хим. Василий – протосингел на Софийска св. митрополия, ставр. ик. Ангел Ангелов – духовен надзорник на Софийска епархия, прот. Николай Георгиев – началник-отдел „Връзки с обществеността“ при Св. Синод, столични духовници, иконом Борис Дрангов, храмовите свещеници – ставр. ик. Костадин Гаврилов и свещ. Антоний Милушев, протодяконите Иван Петков и Александър Нешев и дяконите Деян Корунски и Костадин Тренев.

Официални гости на Пасхалното богослужение бяха НВ Симеон Саксбурготски и съпругата му Маргарита, директорът на дирекция „Вероизповедания“ Е. Велинов и др.

Десетки бяха православните християни, които в края на литургията приеха Тялото и Кръвта Христови. Богослужението завърши с многолетствието и гръмкия възглас: Христос възкресе! – Во истину възкресе!

Българска патриаршия

Гласът на св. отци

Св. праведни Николай КАВАСИЛА

Христос е новото Мирово и Миропомазанието

Какво допринася божественото мирово за живота в Христос

1. Тези, които така (чрез св. Кръщение) духовно се сътвориха и по такъв начин се родиха, следва да се сдобият и със сила (енергия), която да подобава на такова рождение, както и със съответното движение. И точно това ни се дава с тайнството на божественото мирово; защото то действено твори (произвежда) духовни сили (енергии); на един тази, на друг онази, пък на трето повече, спрямо доколкото всеки един се е подготвил за тайнството. И сега се извършва с умитите (кръстените) това, което в предишните времена се извършвало чрез ръцете на апостолима върху онези, които те кръщаваха. Защото апостолите товага, като възлагаха ръцете си върху приелите тайнството, както е казано в Писанието), им подавали Дух Светий. И сега Утешителят низхожда над миропомазаните.

2. Доказателствата са следните. Първо, от една страна, във Ветхия Завет помазвали и царя по същия начин, по който и свещеника. Докато свещеното установление на Църквата е такова, че с мирото Тя въздига царе, с полагаането на ръце прави свещеници и се моли за благодатта на Духа над тях (епиклеза). Коемо показва, че и едното, и другото Тя приема за едно и също и, че и двете имат една и съща сила. После те имат общо едно с друго и откъм наименованията си – миропомазание и егодство (ръкоположеност), пък общение с Духа другото (миропомазанието). Тъй като ръкоположеността на свещеници Божествените (Светейшите) от йерусалим наричат миропомазание, и обратното – за тези, на които се извършва тайнството на мирото (св. Миропомазание), те се и молят, и вярват, че са съобщили на Светия Дух. И когато се извършва тайнството, обясняват на пристъпващите, че то се нарича печат на дара на Светия Дух. Това именно се и пее при миропомазанието.

3. А пък и Самият Владика е Христос (Миропомазаник) не защото прие да се излее миро на главата Му, но заради Духа Светий. Защото с плътта, която възприе, стана хранилце на всяка духовна сила (енергия). И (Той) не е само Христос (Миропомазаник), но и Миропомазанието. „Миро разлято е името ти“ (Μίρον γάρ, φησίν, ἐκκενοθὲν ὄνομά σοι, Песен. 1:2); едното е изначално, а другото е отпосле. Тоест, докато не съществуваше онава, на което Бог да отпаде от Себе Си, Той бе Мирово, пребиваващо в Себе Си. Но когато се зачана блажената плът, която прие „цялата пълнота на божествеността“ (τῆς θεότητος ἅπαν τὸ πλῆρομα), за която Йоан казва, че „без мярка Бог ѝ дава Духа“ (Йоан. 3:34), тоест вложил егодството на приро-

дата Си; товага, тъй като вече низходило в нея Мирото, То естествено стана Миропомазание и така се и нарича. Тоест за Него мироотдаването (т.е. Себеотдаването) значело Той да стане Миропомазание и да се излее (т.е. да низходи в плътта).

4. Той нито променил мястото, нито разчупил стената, нито прекосчил над нея, но от делящата Него от нас (презгара), която Сам Той бе поставил, не остави нищо. Тъй като не по мястото се отличават човеците от Бога, който всичко изпълва, а разликата се състои в разделението. И тази (на човека) природа сама се отделяше от тази Бога, като различаваща се по всичко от Него и нямаща нищо общо с Него. Защото Той бе само Бог, а природата ни – само човешка.

5. Когато пък плътта се обожу (прие божественост) и човешката природа се приобщи към упостама на Самия Бог, стената стана вече Мирово (т.е. човешката природа, единявайки се с Христос, става подобна на Него, бел. пр.). И онава различие го няма вече, тъй като едната упостас, която беше (дотогава), (сега) стана и другото. Сиреч пропадла между божествеността и човечеството Тя (Упостасна на Богочовека) я премахна, бидейки обща граница на всяка от двете природи, защото между отстоящи (едно от друго) неца обща граница не съществува. Погобно както, ако алабастрът (съдът, съхраняващ мирото, б. пр.) по някакъв начин се превърне в миро, не би можел да остане непричастен, излизайки навън мирото, нито пък да си остане сам в себе си отвътре; по подобен начин и нашата природа, след като се е обожествила в Тялото на Спасителя, не е останало нищо, което да отдели от Бога човешкия

пород. Поради което и за участието в Неговите духовни дарове (харизми) нищо не възпрепятства, освен грехът.

6. Понеже стената (що беше посрег) бе двойна – от една страна, поради природата, а от друга – поради извратеното от лукавство мислене, то едната Спасителят премахна чрез възплъщението Си, а другата чрез разпъването Си; тъй като Кръстът поразу греха. Затова след Кръщението, което има тази сила на Кръста и на смъртта, пристъпваме към мирото (Миропомазанието), т.е. към общението със Светия Дух. И товага, когато отпадна и двете препятствия, нищо не може да попречи на Светия Дух да се излее „Върху всяка плът“ (Деян. 2:17); имам преглед, разбира се, доколкото е възможно това в настоящия живот. Защото за непосредственото съпребиване с Бога има и трето препятствие – смъртта. И тя не позволява на носещия смъртно тяло да надскача „смъртното виждане като през огледало“ (τὸ αἰνίγμα καὶ τὸ ἑσπλτρον, 1 Кор. 13:12).

7. Така че за човеците, трояко отстоящи от Бога – чрез природата, чрез греха и чрез смъртта, Спасителят направи така, че те истински и непосредствено да постигат събирането си с Него, като Той уреди премахването едно по друг на всичките (три препятствия): първото – като се приобщи към човечеството, другото – като се разпа на Кръста, а последното – тиранията на смъртта, като прозони напълно смъртта от природата. Поради това Павел казва: „А най-последен Враг, който ще бъде унищожен, е смъртта“ (1 Кор. 15:26). Той не би я назвал Враг, ако тя не бе препятствие за нашето истинско щастие (блаженство). Защото наследниците на безсмъртния Бог е нужно да са освободени от тлеността: „тлеността не може да наследи нетлеността“ (1 Кор. 15:50). Понеже след общото възкресение на човеците, чиято причина е възкресението на Спасителя, смъртното като през огледало виждане ще отстъпи на съзерцаването на Бога „лице с лице“ от „чистите по сърце“ (Мат. 5:8).

8. Делото тоест на това тайнство (Миропомазание) е предаването на силите (енергиите) на всеблагия Дух. Сиреч мирото възвежда Самият Господ Исус, в Когото е спасението на всички човеци, всяка блага надежда и от Когото с нас е и общението със Светия Дух, и чрез Когото бивае отвъждано при Отца (срв. Рим. 5:2).

„За живота в Христос“. Слово Трето

PG 150, 569A-573A, Τίνα συντέλειαν αὐτῆ παρέχεται τὸ θεῖον μύρον

Превод: Анула ХРИСТОВА

Докторат по църковна музика беше защитен на Светла сряда

На 11 април в аурата на Богословския факултет на СУ се състоя защитата на докторската дисертация на изявения църковен певец и преподавател по църковно пеене Любомир Игнатов. Като докторант на самостоятелна подготовка той представи дисертационен труд на тема „Динамика в осмислянето на църковното пеене в периода IV-VI в. (аксиология и праксиология)“, за който научното жури му присъди образователната и научна степен „доктор“.

Председател на научното жури беше доц. д-р Костадин Нушев, а рецензенти – доц. д-р Йордан Банев и доц. д-р Светослав Риболов. Свои становища представиха проф. д-р Юлиан Куюмджиев, доц. Димитър Димитров и доц. д-р Костадин Нушев.

Дисертационният труд разглежда един от най-слабо проучените периоди в развитието на църковната музика – IV-VI в. Според автора това е периодът на разцвет на църковната музика, на утвърждаване-

то ѝ като неделима част от християнското богослужение.

Изследвани са историческата обстановка и църковно-музикалното мислене в посочената епоха. Описана е дейността на отделни църковни отци и решенията на църковни събори във връзка с изискванията за естетическите, моралните и дисциплинарните норми в църковно-певческото дело; появата на нови способы на църковно-музикална писменост и установяването на първите църковно-поетични жанрове. Авторът изследва мястото на музиката в тогавашния църковно-богослужбен живот и различните практики и традиции, както и различията в осмислянето на църковното пеене.

В рецензиите и становищата са посочени важността на изследването и огромният изворов материал, на който се базира-

т изворите на докторанта, както и ролята на неговия дългогодишен практически опит в областта на църковното пеене.

От 1989 г. до днес Любомир Игнатов е преподавател по източно-църковно пеене в Софийската духовна семинария, а между 2011 и 2014 г. – по съвместителство и в Пловдивската духовна семинария. От юли 2015 г. пък е редовен асистент по източно-църковно пеене в Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Като дългогодишен църковен певец и педагог е оказал значително влияние върху музикалното развитие на стотици семинаристи. Той има и редица публикации по теми, свързани с църковната музика, в „Църковен вестник“, сп. „Християнство и култура“ и др.

БФ на СУ

„Св. Климент Охридски“

† IN MEMORIAM

Престави се в Господа монахиня Йоана от Ресилевския манастир

На Светли четвъртък, 12 април, се престави в Господа монахиня Йоана (Цветанка Стоянова Величкова).

Упокойлата се е родена на 8.10.1930 г. в с. Ярлово, Софийско. Израства в семейството на генерал Стоян Величков, който е известен със своята благотворителна дейност. Нейн брат е архимандрит Методий Жерев, изключително ерудиран български духовник, дългогодишен игумен на Рилския манастир. През целия си живот тя следва своя брат, като се грижи за него и го подпомага в духовните дела. Тя съхранява част от библиотеката, неиздадените ръкописи и кореспонденция на духовника.

След кончината на архимандрит Методий постъпва като послушница в манастира „Покров Богородичен“, с. Ресилово, на 24.04.1993 г.

Приема монашески постриг на 6.12.1997 г. от тогавашния игумен на Рилския манастир Драговитийски еп. Йоан. При пострижението ѝ е дадено името Йоана.

Опелото ѝ се извърши на 13 април – Светли петък – в съборния манастирски храм на Ресилевския манастир. То бе отслужено от Негово Преосвещенство Белоградчишки епископ Поликарп, викарий на Софийския митрополит.

Софийска митрополия

ВЕЩЕТ ХРИСТОВ

ВЕЩЕТ ХРИСТОВ

КЪДЕ СЕ Е НАМИРАЛА ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА ПО ВРЕМЕ НА ВЪЗКРЕСЕНИЕТО

Свети Максим Изповедник

Копието, което прониза реброто Му, прободя и неиното сърце. И съзвуча, предизвиква от тези нови болки, заблещи като бисери по девственото ѝ лице. Прокръви в нея сърцето ѝ и тя изрече тези думи: „Пламна сърцето ми в мене и скръбта ми се усми“ (Пс. 38:4,3). С тях на уста тя се залича към Него и стана не само непосредствен свидетел, но приемник и наследник на следното двоице скръбище: с почит и смелост тя

сърба кръвта и водата,

която изтекоха от реброто на Подателя на живота. Така милосърдността и преблагословената Негова майка прие като собено наследство този нов и спасителен избор на безсмъртие. Експлозта изплетна, както е известно, без да каже нищо друго освен няколко думи прискрби. Сега цялата ѝ гръбница бе погребването на животното тяло, защото не можеше повече да Го гледа така да виса и щепати в рани да продаважка дору и сега да приема ироничните подгарбети и враждебността на враговете Си. С дружи му, тя желеше да намери подходящо убежище за тялото Му, но не намираще никъде нешо подходящо, което да отговаря на необходимите условия за приютяване животоподобящото тяло на нейния Син, подобно на нейната девственна употреба, която се оказа достойна да лобере помятата на божествеността. Не искаше нищо друго освен подобаващо място, отговарящо на нейната жар и ревност (по Бога). Затова тя, подкрепена от благодатта на мърбвотпо, но животворно тяло,

тървеше из местността на Черепата

(бгж. Гогоята от араг. Gulgitia – череп. в старобългарския гръцката дума за череп – Kpavtiov е прерадена с думата Лобя, от тук е изразът *лобно място* „мъсто, наречено Лобно“ (Лука. 23:33) – бж. првб). Членовете на нейното собствено тяло се дивяха, но очите на ума и мислите ѝ бяха насочени към любовта на нейния Господ и Син. И тя, водена от благодатта, намери достига близо до Разпятието един зрб с кръсва градина край него. Грбът бе празен и наскоро изсечен в скалата; нов, в който, както ни уведомява светлото Евангелие, „никой не бе полагаан“, като очакваше новозаканата Жерт-

ва, Господ и Бог на всичко. По Божия помисъл за предстоящото Възкресение зрбът бе напълно неизползван, та да не би някой поспе да каже, че е възкръснало нече друго тяло, а не това на Христос. Както казва и евангелистът: „На онова място, дето беше разпнат, имаеше градина, и в градина: нов зрб, в който още никои не бе полагаан“ (Йоан. 19:41).

Грбът бе нов, защото щеше да посрегне Новия Адам

И тъй като никои не бе възвел в него, бе неоскърен от всякаква лукава или човешка грешка и нямаше как някой да прибрзне до лъжесвидетелство или кражба в него. Тоест прабреше невъзмозко всякаво подобно подозрение. Скалата бе изсечена – за Крайълния камък; една тържествена апсидка бе направена – за Непорочия; с една особна – за Непокътания темел. Това място на Черепата бе място от Едемската градина, защото тук бе погребан Адам (*Древно иудейско предаие, бж Орден, Тълкуване на евангелието от Матей*). Страстието (страданията), които тук бяха понесени, ни освободиха от нашите страсти, защото смъртта на Безсмъртия унищожи смъртта.

Козато Пресвета Богородица видя това бляско и подгодохаша място скръсва и нов зрб, в който да опази невмътно място, поиска да узнае на кого е той и разбра, че принадлежи на Йосиф (Аримафейски), който самият бе „ученик Исусов, но таен, поради страх от иудеите“ (Йоан. 19:38). Накара го с няколко думи да разбере, че е майка на Словото, а също, че е и майка на мърбвотпо. Но не му поиска само зрба, защото знаеше, че това той с готовност и дору с радост ще направи, т.е. да дари своя зрб на добрия и благословен свой Пастир и Учител и да Го постави там

като скъпоценно скръбище. А то и помози да отиде и да Го снемат от разпятието, и да Го пази. Защото това било трудно в този момент и изисквало голяма смелост.

Така или иначе Йосиф бил богат и уважаван човек, познат на Пилат. Пресвета Богородица до повикала и му каза: „О, добри ми приятели, виждокаре стъпана злобата и лудостта на враговете и на свещениците съди срещу Бога и Исус Христос, срещу сына ми Исус Христос. Причинна Му смърт горчива и несправедлива, налагава Го и преди, и след разпването с удари и погарбви; а сега зооло Му тяло виса на дървото. Страшна легка за мен и за всяко творение. Пък след смъртта Му пронизаха с копие реброто Му и изтече от там кръв и вода – о, чудо! И въпреки това възобуищите дори не се засрамиха. Същето се помрачи, земята се разпресе, пролукаха се скалите, завесата на Храма се разри и въпреки това остана гвабезувствен и жестоко сърдечен; хулеха Го, погарбаваха Му се и клатеха насмешливо глави.

Ти обаче покажи сега на дело своето поклонение към Бога, любовта и обрвотето си към твоя Учител и Цар, стани утешение за скръбта ми и плача ми за Него. Отиди при Пилат и поискай тялото Му, което виса на Разпятието и по твоя инициатива предостави собствени си зрб, намирайки смелостта да поможеш там скръбището на целия свят. С Божията помош ти се откупиши и ще се сбощеш със спасението на всички живи. Предоставяйки на Учителя си тази услуга, ти ще приемеш благодатта на завръщаня на Неговото домостроителство.

Сега нека си по-мърб от дружете ученици и влюбене съзнателен, защото никои от тях Го изославиха напълно, а дружи се отдалечаха от Него преди Страданията. Само аз, нез-

благословената майка състрадаше заедно с Йосиф момента, козато свляха от Кръста нейния Цар и Син. Напои земята със съзли, поемайки в

начимата и страницата, с един единствен ученик Негов останал, жалейки сред тези зберове. Аз съм съвсем безсълна и бедна, боата и сына съм само на съзли и болка. Не дира от никои утешение. Вж моя Цар и Син, Той Самият ще ти помогне в служението, Той – мъртвият, който въздига мъртвите, който положи основите на земята, узаси същето и разпресе цялото творение.“

По тази начин мърбата и преблагословена мекто жените убрели Йосиф и го изпратиха при Пилат. Той отиде при Пилат и със смелостта и любовността, дадена му от Господ, поиска тялото Христово. Не се уплаши нито от самата, нито от знеба на иудеите. Затова и се сдобри с оноба, което желеше същето му – поиска и получи в змярнана на своите слова Слово Божие; вместо зградина си купи небе, вместо зрб – живот, вместо търсене на Учителя – дрънвление пред Царя на всичко. Наистина, Йосиф не бе само богат, но и разсърб, по-разсърбيل от тървовеца, за козато говори светлото Евангелие, че „както намери един скъпоценен бисер, отиде та продаде всичко, що имаше, и го купи“ (Мат. 13:46). [...] Той Го взе от дървото, магна гзвосте и върна на сладчайшата майка сладчайшния и животворен дар, какъвто подобен няма друг на земята.

и гледаше с незапаивачи по душа и тяло очи

Подгзнала колена, тя се молеше непростанно и без прекръсване, просейки и очаквайки светла на Възкресението.

„При кръста Исусов стояха майка Му и сестрата на

майка Му, Мария Клеопова, и Мария Магдалина“ (Йоан. 19:25). А както казват дружете първа евангелиста: „Там бяха също и гледаха отдалеч много жени, които бяха последвали Исуса от Галилея и Му служеха“ (Мат. 27:55). Капто чрез прабвятият евангелист Йоан Бозосов казва, че край Исус стояла Неговата майка, както и дружете две Марии – Мария Клеопова и Мария Магдалина. Ние знаем, че и двата евангелисти разказа са Верни и двата са с случии според както е описано в тях.

Имамо е множество жени, които са следвали Исус от Галилея и са Му служили. Между тях са били и тези две Марии. Мъжте обаче съвсем не са удържали на тяхната висота нито откъм смелост и безстрашие, нито откъм повисъл начин на разсъждаване спрямо останалата мъля. Та по тази причина никои евангелисти не споменава имената, защото е нямало как да знаят кои са били там.

Йоан обаче споменава имената, като ни запознава с И. и Мария, които са били измежду роднините Му. И по-точно, сестрата на майка Му, Мария Клеопова, и Мария Магдалина. Мария Клеопова била съпрука на брата на Йосиф (Обручниц), за козато е била сеогдена Дева Мария, т.е. Клеопата и бил брат на Йосиф. Представа също така Мария, представа Богородица, от страна на майчиния я род и затова я нарича нейна сестра, казвайки, че тя е сестра на майка Му.

Матей обаче казва следното: „Там бяха също и гледаха отдалеч много жени... между тях бяха Мария Магдалина и Мария, майка на Иакова, и Исуса, и майката на Зеведееви синове“ (Мат. 27:55-56).

Също и Марк я споменава по име (Марк. 15:40). Матей и Марк представят общо мнение за Богородица, т.е. на онази, която не са познавали отблизо, съзласи козато Йосиф е бил неин съпрук. Запмисляме ли там на пълнителите обещия на възможността да приеме действителността [че тя е Дева], а това възвонвава свободното дръвление на Пресветата между тях, и то най-вече в трупните моменти. Защото, според Иполит Тибейски, 484 г., „ако множеството знаеха, че тя е девича, завистиците щеше изуге щика да я убият“.

Лука не споменава имена, но казва: „А стожна наданен и гледаха това всичките Му познайници и жените, които върваха подире Му от Галилея“ (Лука. 23:49), защото, козато за-

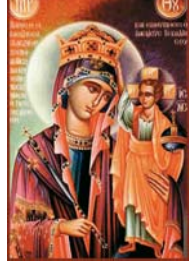
почнали Христовите страдания, никои жени Го следваха отдалече и козато Го разпнали, пак стояли и наблюдавали отдалеч.

Само че у двете Марии любовта към Господ била по-жива от тази на дружете и участвали в мъката на пренорочната Му майка и в нейната болка, като виджали с коко дръновение и храбра мисъл стояла долу край Кръста на Сина си. Те проявили смела издръжливост, отдалечили се от множеството и се приближили до нея, утешавали я и болели с нея. Затова евангелистът казва: „При кръста Исусов стояха майка Му и сестрата на майка Му, Мария Клеопова, и Мария Магдалина“ (Йоан. 19:25).

Макар те и гбете да са били по-мелки от дружете жени, не са могли обаче да гостинат психичната устойчивост на Богородица. Затова и евга козато бурният шум на всичките сжас зявляна, те събрали смелост да се доближат до мястото, където се намирала Пренорочната и Пресветата, край Кръста Господен. Козато обрвота Господ изстелнал, че е жаген и безобрвците започнали да се разбуждават и да приготвят смес от оцем с жлъчка, те се уплашихи и се махнали от там. Но Преблагословената провължла да стои непопривваща здробо до Разпнатия си Син. Както и в часа, козато Го снемат от Кръста и Го понесли към зрба, те пак не помисли да се приближат, а род и затова я нарича нейна сестра, казвайки, че тя е сестра на майка Му.

Матей обаче казва следното: „Там бяха също и гледаха отдалеч много жени... между тях бяха Мария Магдалина и Мария, майка на Иакова, и Исуса, и майката на Зеведееви синове“ (Мат. 27:55-56).

Също и Марк я споменава по име (Марк. 15:40). Матей и Марк представят общо мнение за Богородица, т.е. на онази, която не са познавали отблизо, съзласи козато Йосиф е бил неин съпрук. Запмисляме ли там на пълнителите обещия на възможността да приеме действителността [че тя е Дева], а това възвонвава свободното дръвление на Пресветата между тях, и то най-вече в трупните моменти. Защото, според Иполит Тибейски, 484 г., „ако множеството знаеха, че тя е девича, завистиците щеше изуге щика да я убият“.

те и от любов към Христе. Тръннали си и отпашли да купят благосония (Лука. 23:56); а сурпнта на първия ден след съботата се върнали да виджат зрба и да помажат с тях тялото на Господа (Лука. 24:1). Но и ако не бяха си тръннали, как щика да помислят за благоволия? Небвудно е, че това се е случило, за да могат и по този начин действено да извят своето благоочестие и вяра.

Единствено пречастата Божия майка не се отдалечила ни за най-малко от зрба. Тя виджала всичко, което се случило, и чувала всичко, което се казвало. Виджала големия земерър, който събудило починалите светици (бж. Мат. 27:51-53, 1 Кор. 15:20) и в същото време приспапа зачите (бж. Мат. 28:4,13) и отпелити камъка, а после виджала и пробуждането на страшите и тяхното възвие в 8 зрада (бж. Мат. 28:11). Всичко това жените, които си тръннали и чак по-късно (след часа на Възкресението) се върнали, нямало как да виджат. Но прабвятията Богородица, която обхваната от любов към Сина си, неопмално стояла край зрба, станала непосредствен свидетел на всичко случващо се чак до момента, в който виджала Неговото славно Възкресение.

Разбира се, и дружете жени видгели отпеместния камък и ангела, сецят върху него, но козато и как точно се било случило това, те напълно не знаели. Единствено пренорочната Майка на Господа, която не помървнала въобще от там, знаела всичко.

По тази причина тя предте всички дружи приела съществото на Възкресението и се оказала достойна да види първа изключителната легка – възкръсналия Господ и Бог неин. Най-скръбено то нейно желание.

Тоест тя чула сладчайшия Негов злас и от собствен опит повървала във всички мейнствена на Божество домостроителство; подобно както и преди при Бозовъзвълчението, така сега отново това се случило и при Неговото Възкресение. И това не само защото тя била пречастата и пресвета Негова майка, но и защото само тя единствена останала близо до Него по време на Спрганията Му и зрето с Него мъчителна страдаа, като приела, разбирала се, от Него неохотната психическа издръжливост, така че да не поине заедно с Него. По тази причина тя и бе съживена (т.е. възкресена, б. пр.) и прославена заедно с Него. Та така, Богородица, майката на Господа,

виджала преди всички дружи Възкресението на Сина си

Съобщила това на учениците Му и най-вече тя го извещавала на мироносците. И ако за този факт, козато описват Възкресението, евангелистите нищо не споменаваат, то е именно поради тяхната роднинска връзка помежду им. Тоест те са избегнали да опишат събителството на майката поради увереността, която тя имала отпреди (самото Възкресение), както и за да не изпольва никои като претекст за своето неверие факта, че видгато при Възкресението Христово е описано от майка Му. Освен това, никои биха тървтели, че евангелистите са написали това само от сишложене към светлата Владчица и нейното непосредствено свидетелство. По тази причина те не съобщават нищо за това (за нейното присъствие там), а просто прераказват разказите на дружете мироносци.

Както казахме, Богородица виджала със собствените си очи Възкресението на своя Син и Цар и пресъзнана от радост, тя тръзнала от зрба и отпешила в дома на любимия Му ученик, където зачала часа на Христовото Възнесение. Този дом се намирал на хвма Сина и Освен. Евангелист Йоан след смъртта на своя баща Зеведеев бил продал бащиния си имот, който се намирал в Галилея, и бил купил този дом в Йерусалим, на хвма Сина, където сега настана Пресвета Богородица, съзласи заповеята на своя Господ и Учител, и ѝ служил. И точно заради дома си, той бил познат на първоблажените, както се збори в Евангелието: „мой ученик беше познат на първоблаженника“ (Йоан. 18:15). (Домът на Каифа се намирал в близост до хвма Сина).

В този дом се били събрали и дружете ученици и „стояха заключени, поради страх от иудеите“ (Йоан. 20:19). Там именно им се явил Христос след Възкресението, минавайки през заключените брати, и като „духа и им каза: приемете джика Светаго“. Пък там, след осем дни, този изпълнен пробата на Тома и там им показа „белега от възвонемето“. Там след Възнесението Христово апостовете извършиха първите свети штурци. И този дом Пресвета Богородица имала за свой послон в оново време. Там светлата и

праславна Христова майка очаквала след Възкресението Неговото възвие на небесата, тъй като тя е, която щала да обозначи приключването на Домостроителството и на целия земен живот на Бога.

Така или иначе от Възкресението до Възнесението Господ Бог доста пъти се явявал на Своята прегята майка, козато Той прабвятивал, и небедния я утешавал по начин, който Него се нравел. Докато на учениците Си Той не се явявал поштотояно, а само козато било нужно, като неколкократно я пред тях (Лука. 24:43, Деян. 1:4), за да повярват те, че не им се е явил по въображене, а че е наистина Господ Исус Христос, хенхият Цар и Учител. Та след като им „отбори очите на ума“, та да разбират повече от мейнствена Му, и след като им обещах изпращането на Святия Дух и им загарбвал да останат „в зрад Йерусалим, докато се обичете в сила отпоре. И аз избеве вян до Витания и, като гизна ршете си, благослови ги“ (Лука. 24:49-50).

Там се намирала и Пресветата, защото тя не търбвало да отспсита от този бляк момент. И както сърцето ѝ по време на Спрганията се скръсвавало най-много от всички дружи и от начално до край останала неразделно край Него, така сега тя желела да види и прабвотието Негово Възнесение. И разбира се, го виджала и се изпълнила с радостно алкуване.

Господ, както казахме, обеща на апостовете изпращането на Светлия Дух и тз благословил всички. Но пречестната и свята Своя майка Той от самото начало бил благословил, още тогава, козато тя чула „Радвай се, благославяй Господ е тебе; благословена си между жените“ (Лука. 1:28). И самият Избор на благословение тя приела в своята употреба и деносела в света отпмяната на дрбвотпо прокутие. По мажв начин тя от самото начало се била изпълнила с Дух Святии и се била обмълка със сила своета. Това се случило в деня, козато архангел Гаврил ѝ казал: „Дух Святий ще слезе върху ти, и силата на Всешлия ще те осени“ (Лука. 1:35). Тоест в нея се изпълнило всяко обещание и тя била убенана за Царица на небето и на земята, така както нейният Син, козато възкръснал от мъртвите, приел „всяка власт на небето и на земята“ (Мат. 28:18) не само като Бог, но и като човек.

И „Житие на прабвотеловената наша Владчица Богородица и Приснодева Мария“, Макри 2010 г. Превод: Анула ХРИСТОВА

ЧУДОТО НА БЛАГОДАТНИЯ ОГЪН

Какво представлява чудото на Благодатния огън

Чудото на Благодатния огън се случва за първи път на Гроба Господен тогава, когато Възкресението на Иисус Христос било придружено от ярка светлина, несравнима по своя блясък. (Тук следва да се направи уточнението, че в славяноезичните Църкви се е наложило наименованието *Благодатен огън* за ежегодно случващото се чудо в храма на Христовото Възкресение в Йерусалим; докато гръкоезичните Църкви го именуват *Светата Светлина*, което непосредствено предава пряката му връзка с божествената светлина, явила се по време на земния живот на Христос, съпътствайки значимите моменти от проявата на Неговото Богочовечество – бел. прев.)

В Евангелието на Йоан четем, че „Мария Магдалина дохожда на гроба рано, докле беше още тъмно“ (Йоан. 20:1). С други думи, Мария Магдалина отишла при Гроба още преди да се съмне – тоест, посреднощ. Когато обаче видяла, че „камъкът е дигнат“, сиреч махнат от Входа на Гроба, тя изтичала да съобщи това на апостол Петър, който заедно с Йоан я последвал обротно към Гроба. Йоан с младежкия си плам се затичал по-бързо от Петър и стигнал там пръв. Но той не влезнал, а само понечил да надникне (Йоан. 20:5) и щом се привел, видял повивките разплени на земята. В Гроба пръв влязъл Петър, който вероятно догичал след него. И въпреки дълбокия мрак навън, Йоан и Петър свободно виждали вътрешността на гробницата и повивките (плащаницата), с които Иисус бил повит при полагането Му в нея. На какво се дължало това?

Отговорът ни дава свети Григорий Нисийски в творбата си „За Възкресението на Иисус Христос“, където той обяснява, че тези, които през онази нощ последвали Петър, повярвали във Възкресението, защото Гробът Христов бил изпълен със Света Светлина, която била духовна, но същевременно и видима, достъпна за физическите се-

тива (PG 46, 636d).

Свети Йоан Дамаскин също подчертава, че апостол Петър се изумил, когато съзрял Светлината вътре в Гроба. В катизмата на Утренята на полагането, глас 4, той пише: „И затичахат се Петър стигна до гроба и като видя Светлината вътре в гроба, падна ничком“ (Параκλητική, ъкд. Апостоликіс Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, у. 349, Αθήναι 1992).

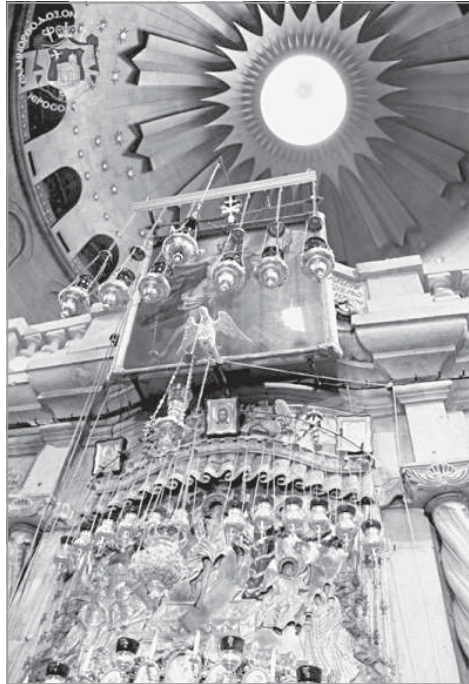
Същият светви отец в творението си „Слово за Велика събота“ (PG 96, 628) споменава, че Светлината, която озряла Гроба Христов в нощта на Възкресението, е била нетварната Светлина на Бог Творец. Същата, която заслепила избраните ученици Христови по време на Преображението Му на Табор, която Павел видял по път за Дамаск и която във Вид на огенни езици осветила светите Апостоли в деня Петдесетница. Тази същата нетварна Светлина Всяка Велика събота запалва неспящата кандилна на Пресветия Гроб и снопове светещи на Православния патрарх.

Кое е тук чудото ли?

Това, че невидимата и нетварна Светлина, Блясъкът, който излиза от пресветия гроб, става тварен, става огън и неговият пламък запалва светещите и можем както са възпламенени да ги докосваме, защото те, светейки с нетварна Светлина, не парят, докато тя не стане тварна.

Нетварната Светлина, която изтича непосредствено от Гроба Господен, е видима и днес от мнозина присъстващи на службата по посрещането на Благодатния огън. (Виж свидетелства за това в *Лични свидетелства на Йерусалимските йерарси за Благодатния огън*, ЦВ, бр. 8/2011, стр. 5; *Благодатният огън и „епископът на Овения“*, ЦВ, бр. 9/2013, стр. 4-5; *Свет Христос просвещава Всех*, разказ от очевидец, бр. 8/2015, стр. 8; и др. пасхални броеве.)

Преподобният монах о. Серафим Саваитис отбелязва, че „нетварната Светлина е видима преди всичко от свършените,

но Бог допуска тя да бъде съзряна и от несвършени люде, дори и от невъзрастни, за да бъдат те отведени към спасение“ (X. Скарлакидис „Αγιον Φως, το θαύμα του Μεγάλου Σαββάτου στον τάφο του Χριστού“, Прегвор, 2010).

Църковният историк Евсевиус съобщава през IV век, че през II век при патрарх Наркус няколко достатъчно елеи в кандилото на иконата на Възкресението и един човек го напълнил с вода от извора Силоам. Но по чуден начин кандилото се запалило и продължило да свети през цялата Пасхална литургия (Евсевиус Памфилийски, *Църковна история*, книга 6, гл. 9: 1-3).

Латинския монах Бърнарду през 865 г. пише: „Заслужава да се спомене какво се случва на Великата събота, в навечерието на Великден. Сутринта започва Литургия вътре в тази църква. След това, когато тя приключи, влизат, като пият Господи помилуй, докато дойде ангел и запали със светлина кандилата, висици над Гроба. Патрархът предава тази светлина на епископите и на останалите народ и всеки има светелна там, където стои“ (Mabillon, Acta Sancta, t. III, P II, р. 473).

Един духовник от императорския двор на Конс-

тиополитаните да се запечата светлата Кувуклия и започнал да се моли с християните пред нея. С поглед вътрешен в Пресветия гроб, около шестия час (т.е. ок. 12 ч.) той видял в него свръхестествената поява на Благодатния огън. Тогава влезнал в светлата Кувуклия, чийто вход му сочел ангел Господен. И в момента, в който патрархът понечил да вземе свещ, за да предаде отвътре небесния пламък на всички, които чакали в храма с факли в ръка, без още да е успял да излезе от Гроба, видял храма да се изпълва внезапно с небесна светлина. Вярващи имало навсякъде – отляво и отдясно, едни били до вратата, други – до Голготата, а трети – близко до кръстовидно висящата от тавана Верига, около която били повесели своите кандила (тази Верига е там, за да представлява центъра на света като негово средоточие), така че всички хора да се възхищават на феномена на Благодатния огън.

Тогава и самите мюсюлмани се изпълнили с възхищение, тъй като до тогава повята Всяка година на Светлината се случвала само на едно от кандилата в светлата Кувуклия, докато в този ден целият Храм се изпълнил със светлина. Емирът, който наблюдавал от някаква висока точка в храма, сам станал свидетел на едно още по-голямо чудо. Най-голямото от кандилата, което висяло точно пред него и на което бил излял съдържанието, т.е. елеи и водата с фитилите, и то останало празно, изведнъж се изпълнило с божествен огън, макар че в кандилото вече нямало и никакъв фитил.

Мюсюлманският историк Ал Бируни известява, че през 1000 г. един местен управител донесъл със себе си парче медна жица вместо фитил, за да не може да се запали и да се види провала на явлението Благодатен огън. Но огънят паднал, а медта се разпала с пламък и това много изумило както него, така и всички наоколо му (Kragchokofsky I, Благодатният огън, съгласно разказите на Ал Бируни и други мюсюлмански писатели от

10-13 век на християнския Изток, т. 3. Летопис на мюсюлманския учен Al Biruni (973-1048). Al Biruni, in th garden of science, Reklam – Leipzig 1991, англ. превод).

Папа Урбан пише в егнана от своите запазени проповеди, отпратена в Клермонт през 1095 г., преди кръстоносните походи, че „би било многожелано и несравнимо мястото, където е позребан Господ, дори и ако Бог пропусне да извърши там ежегодното Си чудо. Защото в дните на Неговите страдания (страсти) всички светлини в св. Кувуклия и около храма, които са били преговарително изгасени, отново се запалват по божествена заповед. Кое сърце, братя мои, е толкова каменно, че да не бъде докоснато от едно толкова чудо?“ (Baldricus in Gesta Dei per Francos, р. 87).

Английският хроникър Gautier Vinisauf описва един случай, който има връзка със слезането на Благодатния огън през 1187 г. Тогава сарацуните, начело със султан Салах ад-Дин превзели Йерусалим. Същата година султанът поискал да присъства на тържеството по посрещането на Огъня, въпреки че не бил християнин. Летописецът описва, че „при посрещането му Благодатният огън слезъл внезапно и посрещашите го се стреснали много. Сарацуните, виждайки това явление, заявили, че огънят, който са видели да слеза, бил произведен от измамни пособия. Салах ад-Дин в желанието си за разкриве измамата, изгасил кандилото, което се било запалило от небесния огън, но то веднага отново се възпламенило. Изгасил го за втори път и за трети път, но то само еревяло. След този случай султанът разярн извикал с пророческа ярост: „Ами, да, аз скоро или ще умра, или ще загубя Йерусалим!“ (Hvidt N.C. Miracles – Encounters Between Heaven and Earth, Gyldeendal, p. 203-229).

Д-р Хараламби М. БУСИЯС, В. хмногограф на Александрийската църква

www.pemptousia.gr
Превод:
Анцла ХРИСТОВА

Искушенията на папа Франциск

По време на Рождественския пост папа Франциск огласи своята идея за промяна на молитвата **„Отче наш** и по-точно, че трябвало да се редактира стихът „и не ни вбеждай в изкушение“, защото Бог няма да нищо общо с нашите изкушения. Местните медии за масова информация пък гордо подчертаха, че тази идея била стартирала на българска почва, погетата преди шест десетилетия от българския теософ Вакуш Толов, който дори намерил противоречие между Господната молитва и посланието на брата Господен Иаков. (Теософията е синкретично съвременно окултно учение, типичен предс-

тавитель на Ню Ейдж религията.)

Истината е, че българската земя от хилядолетия е пропитана с делото и умосъзерцателното проникновение на Православната църква, която утвърждава Господната молитва такава, каквато по думи я е възприела от Светото Христово евангелие и както я произнася неизменно до ден-днешен, тълкувайки я според учението на св. Отци, поучаващи в Духа на Свещеното Предание. Във връзка с това поредно изкушение на християнската проповед и учение, нека си припомним накратко патристичното учение за изкушенията чрез изложения по-долу текст.

Искушенията като част от носенето на личния кръст

Личният кръст е състои от изкушенията, които връхлитат човек, когато Бог по премъдрия Си Промисъл се отгървне (отстъпи) от него.

Искушенията биват пожелани, доброволни изкушения, които в православната психология се наричат **съзнателни**, както и непреднамерени, нежелани изкушения, които се наричат **несъзнателни** (Архим. Евсеви Витис. *Нбонѣа – Одиѣтѣ*, Атина 1994, с. 204).

Съзнателните изкушения произхождат от страстите, от неестественото функциониране (действието) на сетивното желание, идващо като следствие от стремглавата устременост на сетивата единствено за сетивна наслада. В борбата срещу тези изкушения се заключава така нареченият вътрешен кръст. Докато несъзнателните изкушения застигат човека без участието на неговото желание и те оформят така наречения **външен кръст**. (По-подробно за личния кръст вжж ЦВ бр. 20/2017 г.)

Първите сочат дълбочината на заболяването на душата и водят съответно, ако не се намеси Божията изкупителна сила, до некроза (мъртвост) на душата, по причина на човешката немощ. Христос поучава в Господната молитва да се проси от небесния Отец избявие от тези изкушения: **„Отче наш, Който си на небесата... не ни вбеждай в изкушение...“** (Мат. 6: 9-13). Тоест, да не ни изоставя сами на себе си, без Него, оставяйки ни на единственото, което е лично наше – човешките ни немощи. Докато другите, вторият вид изкушения, които идват от външния кръст, резултатно унищожават всяко неестественото желание. Именно за тях светият велик Иаков, брат Господен, казва: **„Смятайте го за голяма радост, братя мои, кога паднете в разни изкушения“** (Иак. 1:2).

Искушенията като цяло се причиняват от хора и от демони, но когато са разумно посрещани, те стават средство в ръцете Божии за спасението на човека.

Поради това руският светец митрополит Теофан (Затворник) според вътрешното разположение на човека спрямо личния кръст различава **четири вида кръстоносене**. Те са ясно различни чрез следните четири образа на кръстоносещи: на злия разбойник (разпнат от ляво на Кръста Господен), похулм Бога от кръста си дори в сетния си час; на Симон Киринеец, понесъл доброволно Господния кръст; на добрия разбойник (разпнат от десно на Кръста Господен), покаял се на своя кръст; както и този на всецяло посветил се на Бога и постигнал свършенство човек, т.е. на напълно уподобил се на Разпнатия Богочовек (Митр. Теофан Затворник. *Три слова за носенето на кръста*, Русе, 1994, с. 14).

Бог като Всеблаг призовава всички хора да участват в Неговия живот. И използва различни начини и възпитателни средства (вж. Св. Климент Александрийски. *Педагог*), за да убеди човека да се върне към естествения си, свойствен на природата му живот, без неестество обаче да нарушава личната му свобода и воля (Св. Йоан Касиан. *Обозрение на духовната битка*, София, 1998, с. 160). Затова, когато болката в човешкия живот, причинена от из-

„Отче наш, Който си на небесата... не ни вбеждай в изкушение...“ (Мат. 6: 9-13).

„Смятайте го за голяма радост, братя мои, кога паднете в разни изкушения“ (Иак. 1:2).

питанията на изкушенията, се остави с пълна вяра в Божиите ръце, тогава тя се превръща в Божие възпитателно средство за осъществяването на крайната цел за сътворяването на човека – обожествението (теосис, theosis). Тогава именно колкото по-силна става болката от изкушенията, толкова по-издълбоко става и изцелението на душата, а изпод раните се разкрива нейният Божии образ.

Божият образ у човека може да се усъвършенства до Божие подобие единствено с помощта на Божие свидетелство, която се притича насреда чрез връщането премахващо греха – Христовия кръст. Но неговата нетварна божествена сила (енергия) действат само при доброволното съгласие на човека, което се изразява в съработничеството му с Бога в пътя на личното му спасение. И именно **човешкото съработничество с Бога, и по-точно със силата Му в света – Кръста, в пътя на спасението представлява правилното кръстоносене**. Само чрез правилно въздигане и носене на личния кръст всяка болка и изкушение придобива смисъл и се превръща в оръжие и средство за окончателното спасение на човека.

Тук е необходимо да се подчертае, че **различните средства в Божиите ръце** никога не ползват зло за постигане на добро. Разните средства биват предоставяни на човека, за да може той, според собствената си свободна воля (себевластие), да постигне сам своето спасение, да се превърне в истински съработник Божии, във воин Христов, въоръжен с подходящите средства и оръжия срещу врага на вечния му живот.

Злото няма свой собствен ипостас. То се явява там, където има отсъствие (ипсис) на добро, настъпващо поради егоценезиса и егоценезиса. Поради тази причина средствата, които собствено са неутрални спрямо злото или доброто, допринасят за изпълнението на разни страстели, продиктувани изначално от определени мотиви. В Божия Промисъл обаче единственият движещ мотив е абсолютната любов към човека. И всяко едно средство в Неговата ръка става оръжие на Благо, което бива умело използвано от единствения Всеблаг и Всемогъщ Педагог и Лекар в Неговия терапевтичен метод за изцеление на човешкото съществуване.

По небедното пътища на Божията премъдрост тварната природа бива подготвяна за вечен живот и непоклатно безстрастие (непоклатимо зрабе) посредством болки, изкушения и страдания (Св. Максим Исповедник. *Умосъзерцателни глави*). Само че те стават изкупителни само тогава, когато са приети като личен кръст и когато този кръст, понесен в правилно кръстоносене, се единява с Кръста на Богочовека Иисус Христос, който възкресява човешката природа.

Чрез правилния ход на кръстната линия на своя живот човек придобива явната сила на Духа Светаго и бере плодотелите на Неговите дарове. Затова и св. отци твърдят, че всеки човек разпределя благодатта сам на себе си (*пак там*).

Слово при освещаването на св. миро

† **НЕОФИТ, Патриарх Български**

Ваша Високопреосвещенства и Преосвещенства, боголюбиви отци, обични в Господа братя и сестри,

Както всяка година, в четвъртъка на Страстната седмица – седмицата на светите и спасителни за нас страдания на Божия Син, нашия Господ и Спасител Иисус Христос – богослужението на Църквата отново ни призовава да се вгълбим в дълбокия смисъл на всичко, извършено от Него в богочовешкия Му земен живот, заедно с апостолиците Христос да станем участници в Неговата Тайна вечеря и достойни причастници в светото тайнство на Благодарението. И днес, заедно с цялата Църква, ние съждаме глави пред дивното божествено смирение на Спасителя, Който Сам уми нозете на Своите ученици, и, заедно с апостолиците, Го следваме в Гетсиманската градина – в часа на Неговата скръб и в страшния миг на предателството. Прекланяме се пред тайнството на божественото домостроителство и в преклонението си, отново и отново, изповядваме верността си към Христа и молим: „На Твоята Тайна вечеря за участник ме приеми днес, Сине Божий; защото не ще издам на Твоите врагове тайната, нито целувам ще Ти дам като Юда, но като разбойника Те изповядвам: спомни си за мене, Господи, кога дойдеш в царството Си“.

В този благодатен ден на началото на световестителния живот на Църквата, когато Господ учредява Тайнството на тайнствата – светата божествена Евхаристия, всеки от нас старателно изпитва своята съвест и верността си към Христа Спасителя, и още повече се утвърждава в живота на Църквата, който е продължение на Тайната вечеря на Господа с учениците и изпълнение на Неговия завет към всички нас: „Това правете за Мой спомен“ (Лука. 22:19).

В съдържанието, смисъла и същността на тайнството на Евхаристията, е същността и на самата Църква, която Господ остави след Себе Си заради нас и която Сам „си придоби със Своята кръв“ (Деян. 20:28). В Евхаристията, която още в зората на християнството богоносният Антиохийски епископ свети Игнатий нарекул „лек за безсмъртие... и вечен живот в Иисус Христос“ (Послание до ефесяни, 20, 2), се съдържа смисълът на живота ни като християни.

Затова и в този единствен по своя характер ден от богослужбата година светата Църква с особена настойчивост призовава всички свои верни чедра към дейно и достойно участие в своя светотайствен живот, който е живот в благодарение и в при-

частност към Тайнството на Тялото и Кръвта Христови. Живот в причастност към Самия Източник на живота, Който е Сам Господ Иисус Христос – преподаван ни в Тайнството на светата Евхаристия.

През настоящата година Православната ни църква определи да се извърши и осмито поред мироварене след възстановяването на светата автокефалност в средата на отминалото столетие. За Църквата светото миро е спомен за драгоценното миро, с което в деня преди разпятването Си беше помазан Господ Иисус Христос (Мат. 26:6-12). То е видим знак за невидимото присъствие сред нас на Светия Дух, с Чиято божествена сила в този ден съборно освещаваме драгоценната благовонна смес, без която целият богослужебен и светотайствен живот на Църквата би бил невъзможен.

Светото миро, символизиращо погребването на Господ Иисус Христос, Църквата използва във всички важни и решаващи моменти от своя живот. То е неотменим елемент при освещаването на светата Трапеза, която на езика на Църквата символизира гроба, в който бе погребан и от който тридневен възкръсна нашият Спасител. Със светото миро се освещава и всеки свети антиминс, който символизира полагагането на Христа в гроба. С него се помазва новоприятният член на Църквата – възрожден за нов живот в банята на светото Кръщение и утвърден чрез даровете на Светия Дух в тайнството на светото Миропомазване.

Ето защо за светата ни Църква днешният ден е ден на особено духовно тържество, на особена духовна радост и благодарност към Всеподателя за всички Негови дарове към нас. Ден, в който, чрез призоваването на Светия Дух над определените за целта съставки, автокефаната ни Църква извърши последованието на светото мироварене и мироосвещение.

Нека този ден бъде светъл и радостен, тържествен и празничен за всички нас! Нека през целия ни живот избилните благодатни дарове на Духа Утешител съпътстват всеки от нас и цялата ни Църква, та украсявани чрез тях да възраваме все повече във вярата и любовта Христови, „... докле всинца достигнем до единство на вярата и на познанието Сина Божий, ... до пълната възраст на Христовото съвършенство“ (Еф. 4:13).

Божията любов, Неговата велика милост и общение в Светия Дух да бъдат с всички нас!

Честит и благословен празник!

Велики понеделник – освещаване на водата за мироваренето

Мироварене при четене на Свещ. Писание

Великият вход на св. Литургия при мироосвещаването

Осмото мироварене в БПЦ – Българска Патриаршия

Тази година Светият Синод на БПЦ-БП, след изслушан доклад от гл. секретар Мелнишки епископ Герасим относно привършването на запасите от св. миро, определи на своето заседание специална комисия за подготовка на Осмото поред мироварене в най-новата история на Българската църква. Предходните са през 1950, 1961, 1974, 1988, 1995, 2002 и 2009 г. (подробно за тях виж ЦВ, бр. 8/2009 г.)

Основните съставки на всяко миро за църковни нужди са три – елей (зехтин), бяло вино и българско розово масло.

Всяка една от автокефалните Православни църкви при своето мироварене задължително се снабдява от България с розово масло, прочуто със своя качествен дълготраен аромат.

За осмото мироварене специалната комисия по подготовката му бе с председател Сливенски митр. Йоаникий и членове: Варненски и Великопреславски митр. Йоан, Русенски митр. Наум и Мелнишки еп. Герасим. Свещ. Добрин Христов – н-к отдел „Производство, пласмент и снабдяване“ закупи необходимите етерични масла и ароматни билки. Специалистът от Държавна лаборатория „Българска роза“ ЕООД инж. Николай Ненов отново бе главният консултант за тяхното набавяне и подготвяне за варене.

Освещаването на подготвените съставки и съдове за варене според чина на стародавна традиция се извършва на 3 Неделя от Великия пост – Кръстопоклонна, тъй като светото миро е символ на полагането на Господ Исус Христос в гроба след Неговата кръстна смърт, с която унищожи греха и възкреси цялото човечество за нов живот.

На 11 март в миротеката на Синодната палата се извърши Малък водосвет, с чиято вода бяха осветени набавените съставки и съдове. Той бе отслужен от определения за целта от Св. Синод митрополит – Негово Високопреосвещенство Варненски и Великопреславски Йоан. След което билките бяха наикиснати с виното и зехтина в съдовете, за да престоят там под надлежащ контрол на комисията до Страстната седмица.

В неделя вечер, 1 април, осветените съдове бяха пренесени от миротеката в мироварния параклис, в южната част на притвора на ПКСХП „Св. Александър Невски“.

На Велики понеделник, 2 април, в патриаршеската катедрала започна и самото Осмо мироварене.

След полагащата се Пржедоосвещена св. Литургия предстоятелят на БПЦ Негово Светейшество патриарх Неофит, облечен в архиерейска мантия, извърши в южния притвор освещаването на водата за мироварния казан. После, след като в него бяха влети и подготвените на Кръстопоклонна неделя съставки, пра-

воправещият светейши архиерей прочете първия откъс от св. Евангелие, което се чете през цялото време, докато се вари мировата смес.

След патриарха от св. Евангелие чете гл. секретар на Св. Синод Мелнишки еп. Герасим, а после и Белоградчишкият епископ Поликарп, викарий на Софийския митрополит, като в същото време свещ. Добрин Христов разбъркваше мироварната смес.

По предварително подготвен график свещенослужители се редуваха за разбъркването на сместа, при постоянно четене на евангелски текстове в продължение на три дни – до Велика сряда включително.

На Велики четвъртък, 5 април, мирото бе тържествено осветено от Негово Светейшество патриарх Неофит и синодалните митрополити. Това стана по време на св. Василиева литургия в патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“.

Преди светлата богослужба новото миро бе разпределено в седемте нарочни съдове – конкуми, в които то ще се съхранява през следващите години, и бе внесено в Светая светих на храма. При Великия вход свещенослужителите тържествено носеха празнично украсените конкуми, начело с алабастрата от 1945 г., символ на нашата автокефалност.

При самото освещаване към новоприготвеното миро Негово Светейшество изля във всеки съд по няколко капки от алабастрното миро, за да се запази така приемствеността от Църквата-майка и свързаността с целокупната Православна църква.

В последованието на мироосвещаването, възглавено от патриарх Неофит, взеха участие: митрополитите Сливенски Йоаникий, Великокръновски Григорий, Плевенски Игнатий, Ловчански Гавриил, Пловдивски Николай, Доростолски Амвросий, Западно- и Средноевропейски Антоний, Варненски и Великопреславски Йоан, Неврокопски Серафим, Русенски Наум, Врачански Григорий и Видински Даниил; епископите Мелнишки Герасим, Белоградчишки Поликарп, както и архим. Василий – протосингел на Софийска св. митрополия, архим. Пахомий – ректор на Софийската духовна семинария, прот. Николай Георгиев – началник на отдел „Връзки с обществеността“ при Св. Синод, ставр. ик. Ангел Ангелов – духовен надзорник на Софийска епархия; храмовото духовенство, свещеници от столицата, протодякон Александър Нешев, протодякон Иван Петков и дякони.

Предстоятелят на БПЦ произнесе тържествено патриаршеско слово (вж. на стр. 7).

В края на св. Литургия митрополитите в литийно шествие пренесоха новоосветеното миро в миротеката на Синодната палата.

Анула ХРИСТОВА

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА „Църковен вестник“ – 2018 г.

1 година 30,00 лв.
6 месеца 15,00 лв.
3 месеца 7,50 лв.
ед. цена 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000, ул. „Оборище“ № 4
тел. 02/987-56-11 / в. 245
За абонамент: 02/987-56-11 / в. 131
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Анула Христова

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBG5F

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.